

نور و یوردی

نورک او مہاقلربک ناسر افطاری آیلر مجموعہ در

جلد : ۱ — ۲۱

شباط ۱۹۲۸
اون یدنجی سنہ

صافی : ۲ — ۱۹۶

تقدیر

محرری
دوقتور حسن فرید

مجموعه مزك صوك دفعه آلدینی یکی شکل
ایچریسندنه علمی وادی تقدیرده بر قیمت ویرمك
ایستدك. (تورك یوردی) نك بونقطهده نظر دفته
آلدینی غایه، هرشیدن اول نرهدر. عصری تكامللرده
تقدیرك فائده سنی تكراره لزوم یوقدر. بونی هرکس
تسلیم ایدر. هیچ بر علم، هیچ بر اصول کنديسینی
تقدیردن مستغنی کوره مر. مع الاسف مملکتیزده
بووظیفه ی ایفا ایده جك قلملر شخصیاتك ایکره ی
باطاقلقلرندن صیرملایه موفق اوله مایورلر. بز بو فنا
اعتیادك ایزلرنده یورو و نمکسزین ائی بر تقدیر یولنه
کیدله بیله جکئی کندی یازیلر مزله آباته چالیشه جقر.
بو چیغیرده موفق اوله بیلمکی کنديغز ایچون قیمتی
بر مجاهده عدایدیورز.

ایلك دفعه مجموعه مزك تقدیرستوننه کچن یازی،
محترم فاضل خلیل خالد بك افندیك اتوغرافیا به عائد
مقاله سنده کی (بوزقورت) عنعنه سنه تماس ایستدی. کچن
نسخه مزك تقدیرستونی اوقویانلر، قوللاندیقمز لسانده
مقصدك نزاھتنه نه قدر اعتنا ایستدیكمزی البت تقدیر
ایتملردر. اساس شو ایدی:

خلیل خالد بك افندی قدیم بر عنعنه مزنی تمثیل
ایدن (بوزقورت) ایچون یاکامیش بر فکرده
یولونیورلردی.

کنديلرینه کوره «توركارك منشأی اولق
اوزره تخیل ایدیلن مخلوق بر حیوان دكل، دیهی
قورت معنا سنه کان (زه نا)، یاخود (بوورا) نامنی
حائز برقادین ایش! « بز بوفکری تصحیح ایستدك.
تورك وموغل عنعنه لرنده کی بوزقوردك دیهی دكل،
اركان اولدیقنی قیصه جه قید ایستدکن صوکرابوورا
کله سنك تورکجه ده (قورت) دیمك اولان (بوری)
دن غلط اولماسی احتمالی کوستردك. بیلم خطای
ایتمش؟ مملکتیزده نشر اولونان برآرده ملی برعننه
بو قدر یاکامیش برتلقیه اوغرار، تورکجه برکله بو
طرزده تحریف ایدیلر، لسانزده اثری اولمایان
تألیث، تذکیر قاعده لرندن بحث اولونورده، اونی
ایکی کله ایله تصحیح ایتمك (تورك یوردی) ایچون
بروظیفه، بر مجبوریتم اولمازی؟

خلیل خالد بك افندی (بوزقورت) عنعنه سنه
تعریضده صرف علمی برذهوله دوشمش اولسه لردی،
احتمالکله بوکاده لزوم کورمزدك. فقط فاضل محترم
شبهه سز کنديلرینکده اصل، یوکسك دویغولرینی
طاشیدقلری تورك روحنك کیم بیلیر قاچ عصر دئیری
تاریخه قیمتدار بر تمثال دیبه طایندینی بر شعاری
(قانیق قورت) دیبه توصیف ایدیورلردی. حتی
مع التأسف بو قدرله ده قالمایور، قورت تمثالی بز
مال ایتمك ایسته ییلری - کندی تعبیرلریله - مقبوح
کوربیورلردی. باقیکنز! تعریفلرینک دها غریب،
دها شدتلی قسملرینی یکیدن نقل ایتمه مکله کنديلرینه
قارشو حسن ایستدیكمز حرمتی بردها تأیید ایتمش
اولویورز.

محترم خلیل خالد بك (تورك یوردی) نك علمی
وملی مسلکی ایچریسندنه یازدینی بر قاچ سوزده کی
سرین قانلیقنی هیچ نظر دفته آلامشلر. بزم حقلی
وصیمی تقدیریمزه (سفسطه، مغالطه، عنديات، تجاوز)
اسنادلریله دولو بر جوابله مقابله ایدیورلر. کوندر.

دکاری مقاله نك درنده اوچ قسمی اساسه هیچ
تعلق ایتمه ین تزییقلر، تحقیرلر و تعریف نفس یولنده کی
تفصیلات اشغال ایدیور. تقدیر صحیفه لریمزی بوبله
شیلره تخصیص ایدرسه ك، مقصددن اوزاقلاشیرز.
بوتون وطنداشلریمز کیی خلیل خالد بك شخصلری ده
نظر منزه محترمدر. علمی قیمتلرینی آریجه تقدیر
ایدرز. مقاله منزه شخصلریله علاقه دار برکله وارسه،
اوده (اك مدنی بروطنداش) صفتی ایدی. شهرلرینه
محل یوقدر. فضیلتلرینی تصدیقه مشترکنز. فقط بحثك
اساسنده کنديلریله متفق دکلز. وابدیاً اوله مایز. بونك
ایچون جوابلرینك موضوعدن خارج وشخصی قسملرینی
- مساعدله لریله - چیقارارق دیگر قسملرینی عینیه درج
ایدیورز:

ك. آ. امضالی منقده ردیه م

(تورك یوردی) مجموعه سنك کانون ثانی
نسخه سنده علیهمده یازیلان مقاله یی اوقودم.
(تقدیرلر) عنوانی آلتنده کان بو مقاله حقیق بر

تقىدى دكل، آچىقچە تىجاوزى احتوا ايدىيور .
محررك هوئى (ك . آ .) امضاي مستعارى
آلتىدە كىزلىسى علمى بر بىئى تىويرە دكل ، غرض
شخصىنى ترويج مقصدىنە دلالت ايدر . مادامكە بر
وطنداشك ، هم دە سالدىدە وجها ندیدە بر وطنداشك
حيثيت مشغولیتنه بو محررك تىجاوزینه مجموعه كزده
ايكى يىق صيفه لك بر بر اقبلماسى تجويز بو يور مشكز ،
اوحالده بن دة قانونك ، بخش ايتدىكى مدافعه مشروعه
حقنه استنادا سزدن شور دىم ايجون مجموعه كرك
كلهكك نسخە سنده مقدار قانونى وجهله بر بر
تخصيص ايتكزى رجاده بولونيور .

بو محرر بنم (اقوام اسلاميه ائئوغرافياسى)
حقندە كى يكرى بش صيفه لك بشنجى مقاله مدن بالكر
« ايكى پارچه » سنى برائى تنقيد آله آلدىغى مقاله
معترضه سنده اعتراف ايتمشدر . بونون مدعاىتى بو
ايكى پارچه به ايتنا ايتىردىكى حالده هويت تحريره مه
موقع ندرىسمه و بالئىجه حيثيت شخصيه مه لكه
صیچرائقى املندە بولونمشدر . غیظ و غرضنى (بوز
قورت) حكايه سنك اصلیت تاريخیه سى حقندە كى بياناعه
مجوم صورتيله اظهار ايتمشدر . بيانامى « نقل و اقطاعلر »
دیه توصیفدن سوكره اولبايدە كى فكرى « برايكى مؤلفك »
نتیجه لری اوزرینه يوروتدىكى ادعا ده بولونيور . كندىسى
تعرضنامه سنده هيچ بر مأخذە استناد ايدە مه مشدر .
وصرف عندى محاكاتيله فارللى اقناع ايتك امل پشپندە
طولا شمشدر . ديكر طرفدن دنى (مه توديك)
و (مورفولوژيك) كى فرك القاطى قوللانەرق مناقشه .
سندە براداي علمى ، بر معلوما تىرو شلاق طورى
اتخاذ ايله مشدر . بن معارضك تنقيدىنه كىرىشدىكى
مبشده مأخذ و مرجع علمى كوسترمك سز بن البته
بر فكر سرد ايتەدم . مسلمان ائئوغرافياسى بمشندە
كوستردىكم علمى مأخذلر برايكى دكل ، بلكه الله به
بالقدر . ايشته آسپات مجموعه سنك شيمدى به .
قدر بش مقاله مى احتوا ايدن نسخە لرى ميدانده .
صرف ايتدىكم مساعينك معارضم طرفندن تلقى سنده
بر عنصر حقايت و حقيقت بولونوب بولونما دىنى آلردن
آ كلاشيلور .

معارض بو خصوصه حقيقتدن تىجاهل ايدىيور . آسپات
مجموعه سنك بوندن تقريباً ايكى سنه مقدم چيقان
اوپچى صايسيندە مندرج (مدخل) ك ۲۳۴ نجى
صيفه سنده كى شوسوزلر به نظر دقتى جلب ايدەدم :
« آتروپولوژى بهر يك ما هيت اساسيه سندن باخشدر .
ونى بهر يك تاريخ طبيه سى مقامندە در . » شيمدى
بو حقيقت ميدانده ايكن يازديغم و او قودىغم شيشى
بيلمە دىكم حقندە فضولانە برادا ايله « آتروپولوژى
تاريخ طبيه بشر » ديه درس وىرمك تصدىسى
شعبه دىكك بالقدن باشقه نه به حل ايديله ييور ؟ معارضم
« عرق تصنيفلر بالخاصه آتروپولوژى به عائددر . »
دىمككە عرفلردن بحث ايدن قسم علمك طوغرىدن
طوغرى به آتروپولوژى دكل ، آنك برنجى شعبه سى
وتعبير آخرله تمه اولاسى بولونان (ائئولوژى) نك
بولوندىغى وتمه ناسيه مقامندە بولونان (ائئوغرافيا) نك
ايسه حقيقت حالده برفن دكل ، علوم اجتماعيه انواعندن
اولدىغى وقوملرك تراجم حالندن بحث ايتدىكى
آ كلاما به جق قدر مباحثه سە كىرىشدىكى مسئله نك
يا بائىچىسى اولدىغى تفسير ايله مشدر . ائئوغرافيا
تدقيقاتك مدخلندە كندىسندن اقتباسندە بولوندىم
آثار دن بر كتاب - كه لوندرك مفسور (بر نيش
موزه ئوى) ندە كى ائئوغرافيا به متعلق اشيا اوزرینه
متعدد عالملر طرفندن تلقى ايدلشدر - شوسوزلرى
حاویدر : « ائئوغرافيا على الاطلاق بهر يك علمى اولان
آتروپولوژىك او شعبه سیدركه ، معين قوملرك
اطوار وعادات و سائره سندن ، وحشلكدن
مدنىلكه طوغرى انكشافلردن بحث ايدىر . » شيمدى
اولجه يازدقلمدن بك اعلا خبردار اولان معارضم معلومى
اعلامه - همده سقطلى صورتده اعلامه - فالتىيورده
ائئوغرافيا نك تعلق ايتدىكى ماده لرى « لسانلر ،
عنقەرلر ، عادتلر ، عبادتلر ، يازيلر ، كينمه و پاشامه
طرزلرى » بولندە - فقط انسجام سز بر شكلده -
تعين ايتك ايتەيور وىركرده آ كلامادىنى و ياپراز
اوقوبودە اوبایدە اوقودىنى شيشى دماغك حضم
ايدە مه دىكى بومشله حقندە درس وىرمك جرائندە
بولونيور .

غربك اك سوك چيقان آثار علميه سنك
ارائه سنه كوره واسلاميتك تاريخ انتشارندە كى
سلسله وجهله عربلرك و مصر لىلرك و متعاقباً شمالى
آفريقاده كى بر برلرك ائئوغرافيا جهتيله اولان
اطوار حياتيه لرى حقندە تدقيقاتده بولوندىقن سوكره

معارضمجه بنم اوبایدە يازديغم شيلر ائئوغرافيا
تدقيقاتندن معدود اولمازلرمش ؛ بولر آتقى « اصواسز
بر آتروپولوژى » بىئى ايمش . بو ادعاسى صيره سنده
معارضم آتروپولوژىك « تاريخ طبيه بشر »
بولوندىغى حقندە بر درس وىرمكده فالتىشمش .

بوتدقیقاتك خلاصه سنی پارچه پارچه مقاله شکنده
نشر ایستدیرمشدم. وسیله تعرض اتخاذ ایدیان
(و آسیا و آنك سکنه سی) عنوانی حاوی اولان
بشنجی مقاله صرف بمقدمه دق عبارتدر. ایرانلیلر
و آسیانك دیگر مسلمان طوائفی صره سیله موقع
تدقیقه کتورلك مقرردر.

شیمدی ده معترضك دایشی کوزل صورتده
حکم ایدیهوردیکی دیگر نقطه لری ملاحظه ایدلم :
مقاله سنك صوکلرینه دوغری « تورکک قوردی
دیشی دکل، ارکک ایدی » دیمشدر ؛ لکن بوبابده
اثبات مدعا ایچون هیچ بر دلیل و برمه یور. نیم دیشی
قورت معناسنده اولق اوزره پروفه سور (بارکر)ک
اثرندن نقل ایتمش اولدیم (بوورا) کله سنی (بوری)
شکنده تصحیح ایچون بوری کبی اوتدیکی حالده
ادعاسنی تأیید ایچون هیچ بر جت لغویه ذکر
ایدیه مشدر. ینه نیم ملاحظاته اعتراض غرضیه
قورد عنعنه سنك آوروپادن آسیایه دکل ، آسیادن
آوروپایه کچدیکنی روایتده بولونیور. و فقط بو
روایتی اویدورمه شایبه سندن آزاده براقه حق هیچ بر
سند تاریخی کوسته رومه یور. بشنجی قرن ایچده آوروپایی
استیلا ایدن هولرک - که معترض عندیاتیرست
بک افندی (مقولار) دینه توصیف ایتمشدر -
اشکال حیاتیه جهتیله ، کندیلرینه بکره ین
(هی یونخ نو) لرله مناسباتی بولونمایه جفی قولی ده
ایله ری سوریورسه ده بو سوزی دخی هیچ بر
سند علمی یه ابتدا ایدیه دیکندن اقوال مجرده سی
قیلندن کورینیور .

اوت ، بن کندیسنه بر مدتدن بری
ملکتیزده بر عنعنه عطف اولونان قوردی بعضاً
دیشی ، بعضاً قانجق اولق اوزره ذکر ایتمشدم .
فقط - ولوکه قانجق ده اولسون - قوردک جرأتلی
بر مخلوق اولدیغنی انکار ایتمدم . معارضم قوردی
مقام احترامده طومشدر .

- خلیل خاله بکه جواب -

خلیل خاله بکک جوابلرینی اوقومقده حاصل
ایستدیکمز فکر ؛ اولکی ادعالرنده اصرار اتمک
ایسته مه لریدر . آرتیق (بور قورت) عنعنه سی
طرفدارلرینک مقبوح ! اولدیغندن بحث بویورما یورلر .
(اتوغرافیا و آتزه بولوژی، بحثنده بزم سوبله کلریزک
داها اولکی مقاله لرنده کندیلری طرفندن یازلمش

اولدیغنی ایلری سورمکله اکتفا ایتمکده درلر .
(بوری) و (بوورا) کله لرنده ایسه بزدن دلیل
ایسته مکدن باشقه هیچ برشی یانامشدر. بودرلور
مقابله اوزون اوزادی یه جواب ویرلمکله مساعدد کلدر. مسئله
ویره جکمز ایضاحات ایله حل ایدلمش اولاجقدر.
اولاً (بوری) کله سی حقنده کی فکرمنی
سویله یه لم :

بر لسانک اک چوق شایع واک بسط کله لری
موضوع بحث ایدیلیرکن - دیدیکلری کبی - جت
لغویه ایرادینه لزوم یوقدر. بوگونکی تورک دنیا سنك
اونده دو قوز پارچه سنده قورده (بوری) دیرلر.
خلیل خاله بک افندی مملکتیزده یاشایان شرق
و شمال تورکارندن هانکیسنه مراجعت ایدوبده
قوردک آدنی سورسه لر (بوری) دن باشقه بر
جواب آلازلر .

شاید بویله بر مراجعته لزوم کورمنلرسه ایت
کتابلرینی آچسونلر . کله بی آراسونلر . مرحوم
اوزبکر شیخی سلیمان افندینک چغتای لغتی ، لهجه
تاتاری، رادلوفک، وامبرینک لغتلی، لسان الاتراک،
ابن المنها لغتی الخ ... هپسی (بوری) یی قید ایدر.
کله نك اسکی تورکجه ده استعمالی ایچون برشاهد
آرارلرسه مثلاً کیف ماتتقی بر چغتای شاعرینک
دیواتی، یاخود (قوداتغوبیلیک) یی کوزدن کچیره .
بیلیرلر . (قوتاداتغوبیلیک) بر قاچ یرده مملکتک
سکون و استراحتندن بحث ایدرکن شو تیشلی
قولالانیور :

قوزی بیرلا قاتلیب یوریدی (بوری)
« قوردقوزی یه قاتیلدی . بر آراده یورودیلر . »
شوايضاحات - ظن ایدرز که - محترم خلیل خاله
بک افندی یه (بوری) نك شکلی و معناسنی کوستریر. بزشو
قره یی یازارکن صلاحیت صاحب لرندن بعضیلرینه مراجعت
ایتدک. اونلر بزه دنیا نك هیچ بر تورک لهجه سنده (بوورا)
طرزنده براسم ، بر کله بولونما دیغنی سویله دیلر. محترم
خلیل خاله بک بزم یاپدیغمز کبی هر هانکی بر لغت
کتابنده ، یاخود تورکجه بر اثرده بوکله بی بولور ،
اورتایه قویارلرسه معلوما غزی آتیرمش اولورلر .
اوزمان کندیلرینه کوستره جکمز مقابله صمیمی بر
تشکر دن عبارتدر .

خلیل خاله بک (بوری) کله سنی یکی دویقلری
ایچون بونکله لغتی بر جناس اویونجاغی یاپمای
ایسته مشلر . بزه (بوری کبی اوتیور) دیمشلر .

عرق ، بر ملتک اتنوگرافیاسنی تدقیق ایچون اونک اسکی ویکی لسانی بیلک ، خلق ادبیاتی طایقی ، ماصالارینی ، عنعنلرینی آرامق ، واک سوکرا مختلف دورلرده قوللاندقاری اشیایی کوزدن کپیرمک لازمدر . بز مملکتتمزده موغولجه بی ، یاخود قدیم مانچو لسانی بیلن بر ذات . طانیادیغمز کبی اسکی شرق تورکجه سنی اصل کندی ادبی وشیقه لری اوزرنده تدقیق ایتمک مقتدر قاچ عالم بولندیغی ده یقیناً اوکرتمشدر . بوتون معلوماًتک بودار حدودی ایچنده آسیا اقوامنه عائد اتنوگرافیا تدقیقاتندن بحث ایتمک اوقدر غرورلی بر تفاقزدرک ، بونی علم آداملرینه یاقشدرمقده یک چوق ترده ایدرز . خلیل خاله بک افندی (اتنوگرافیا تدقیقاتی) دیدکاری شیلره (شرق قوملری حقنده تاریخی و اتنوگرافیک معلومات) آدینی ویرسه لردی البته ده اصابت ایدرلردی . هم او زمان عرق تصنیفلردن اوپله کایهی کوزل بحث ایدیورمه لری ده اوقدر کوزه چارمازدی . خلیل خاله بک افندی قاریشقی بعض سوزلرله عرق تصنیفلری بینه اتنولوژی و اتنوگرافی به تخصیص ایتمک ایسته یورلر . بزم بونقطه ده بالخاصه انتروپولوژیک تدقیقلره لزوم اولدیغی سویله مه مری ده یاکاش تاقی ایتملر . سبحان الله ! بز اتنولوژی عرق تصنیفی هیچ قاله آلاماز دیمه دک . اونک اصل (آنتروپولوژی) واسطه سیله حل ایدیله جک برده و اولدیغی سویلدک . یازدقلمزمیده انده ! عینیه شویله دیمشدک : « اتنوگرافی عرق رابطه لری یالکیز کندی حل ایده جکی بر موضوع اوله رق تلقی ایتمز . عرق تصنیف بالخاصه (آنتروپولوژی) به عائددر . بوده اوپله صورت عمومی ده تاریخی و جوگرافی اقتطافلرله باشارلیر قولای بر تصنیف دکلددر . جنسلرک و نسلرک تفریق وجود بشره مخصوص شهریمی اوصافدن برچوغلنک آیری آیری مقایسه نه محتاجدر . »

لطفاً دقت بو یورسونلر . یوقاریده کندیلرینک ویردیکی ایضاحات بو افاده لرمنی تصدیقنی ایدیور ، یوقسه ردی ؟

کندی افاده لرینه کوره ، اتنوگرافی ملتک ترجمه حالاری دیمک ایتمش ! موقت بر زمان ایچون بونی عیناً قبول ایدیوروز . « اتنوگرافی قوملرک اطوار و عادات و سائر . سندن و وحشیلکدن مدنیلکک دوغری انکشافلرندن بحث ایدرمش . » بونی ده قبول ایدلم . عجبا شو تعریفلرله خلیل خاله بکک (اتنوگرافیا تدقیقاتی)

بونکله ایکی خطابه دوشویورلر . بر کره بویله بر تشبیه کندی نریه لسانلرینه یاقیشماز . سوکرا ، جناس کله بی یاکاش اوقودق لرینه دلالت ایدیور . تورکجه ده قورت دیمک اولان (بوری) ظن ایتدکاری کبی (بورو - borou) دکلددر . (بوری beuru) در . بونی اسکی انجیل طرز املالرینه کوره (بری) و (بورو) دییه قید ایدرلر .

تورکک عنعنوی قوردینک ارکک ، یاخود دیهی اولماسنه کنبه : بونک ارکک ، بوزیله لی بویوک بر قورت حالنده تمثیل ایدلمه سی آرامزده الک بسیط بر متعارفه شکانه کبرمشدر .

تورک ادبیاتنک اک قدیم آبدله لرندن صاییلان اویغورجه اوغوز منقبه سنک مختلف شکلرده مطبوعاتمه کچن پارچه لرنده اوغوز اوردوسنه یول کوسترن اساطیری کوک قورت مکرراً (بویوک برارکک بوری) دییه توصیف ایدلمشدر . لزوم کورورلرسه بوقره لری کندیلرینه عیناً کویستره بیلیرز . بوتون آسیا قاطعه سنده تورک - موغول عنعنلرینه قاریشان کوک قوردلر ، پورتاچینلر هب ارککدر . بونلر یاخیالی بر قیزله ، یاخود دیهی برکیکه (غوآمارال) برلشهرک برعائله نوواسی تأسیس ایتمش دییه تصویر ایدیلرلر .

ملی تنبلره عائد اثرلرک بر چوغنده بو عننه لر مضبوطدر . آرتیق بو بحثی یکیدن یازمایه و اثباته لزوم یوقدر .

شیمدی بر قاچ کله ده اتنوگرافی و آنتروپولوژی بحثلرینه تخصیص ایدلم :

خلیل خاله بک ویردیکی ایضاحات ایله (اتنو . گرافیا تدقیقاتی) دیدکاری اقتطافلرک دوغریلغی ، یاخود علمی و اصولنه موافق بر اتنوگرافی تدقیق اولدیغی مدافعه ایتدکلرینه ، ایدیه بیلدکلرینه قانع ایسه لر یکیدن یاکلشلددر . هر شسیدن اول تدقیق ایله ترجمه بی بر برینه قاریشدرمق بر خطاددر . تدقیق ، دوغرون دوغریه ماده لر اوزرنده یاپیلان مشاهده واستبصارلره دینیلیر . اصل ماده لره تماس ایتمکسزین باشقالرینک اثرلرندن آلنان فکرلری بر آرایه طوبلامایه تدقیق دکل ، ترجمه ، اقتباس دینیر . اتنوگرافیا تدقیقاتی خلیل خاله بک افندینک تخمین ایتدکاری کبی سیاحلرک ، مورخلرک ، حتی دیگر اتنوگرافلرک اثرلرینی قاریشدرمقندن عبارت اولسه ایدی ، هر مملکتده بویوک بویوک مصرفلرله وجوده کتیریلن اتنوگرافیا موزه لرینه لزوم قالمازدی . بر

لسانلر و عادتله تعلق ایدن اجتماعی، اتنوگرافیک ایضاحاته
صیرا کلیر . نه او ، نه بو یا پلادن منفی حکملره
وارمق ، بو عننه تورکلره دکل ، موغوللره یا قیشیر !
دیبه منفی حکملر چیقارمق علمک محتاج اولدنی حقیقی
تدقیقلره قابل تألیف دکلدر .

بز عرقی تصنیفلرک بالخاصه آنتروپولوژی یه عائد
اولدنی سوبله مکله کویا خطای ایتمز !

خلیل خالدهک اولسکی ذهولرینی تصحیح ایدرکن
یکیا کاشقلره دوشو یورلر . کندیلری اولسکی مقاله لرنده
(آنتروپولوژی) « بشریتک ماهیت اساسیه سنندن
بحث ایدر . » دیشلر . رجا ایدر . (بشریتک
ماهیت اساسیه سی) نه دیکدر ؟ آنتروپولوژی بویه لی
تعریف ایدیلر : بشریتک ماهیتی مختلف علملره
کوره آیری آیری تلقیلره تابعدر . فلسفه نک بر
قسمی بشریتک ماهیتی خاصه ناطقیتده بولور . اوکا
کوره انسان محضا لسانیه دیگر حیوانلردن تفریق
ایدیلر . انسانیت لسان ایله باشلامشدر . اجتماعیات
ماهیت بشریه تی ربیه ده ، لسانده و اخلاقیاتده اراره
بوتون بوتونلریده مشترک بر (ماهیت اساسیه)
تعبیری آنتروپولوژینک تعریفنه قاریشیرسه اوندن
علمی بر معنا آکلاشیلیری ؟

مادام که خلیل خالدهک ، آنتروپولوژینک نه اولدنی
تحلیله بزمه بر بحثه کیریشیورلر . کندیلرینه مختلف
عالمک آنتروپولوژی تعریفلرینی عرض ایدم :

دوقتور طوپنار شویله دیر :

آنتروپولوژی (تاریخ طبیعی) نک بشری
واجناس بشری تدقیق ایدن بر شعبه سیدر .

(بروقا) شویله دیر :

« آنتره پولوژی بر علمدر که ، تعلق ایتدیکی ماده
بشر زمهره سنی کندی هیئت مجموعه سی ، تفصیلاتی
وطبیعتک دیگر قسمی داخلنده تدقیق و مطالعه ایتکدر . »
(قاتروفاژ) نک نظر نده آنتروپولوژینک موضوعی شودر :

« آنتروپولوژی بشرک تاریخ طبیعه سیدر . بو علم
بر علم حیوانات متخصصنک بر حیوانی تدقیق ایتکله
کسب ایده جکی معلومات کبی گرفت ویک آهنگ بر
شکلده وجوده کتیرلشدر . »

آنتروپولوژینک شمولی تعریفلرندن برینی
(برتینون) ده بولورز . بو بویوک عالمه کوره ،
آنتروپولوژی زمهره بشرک مکمل طانیلماسی غایه سنی
حائز اولان بر علمدر . بو علم ، انسان زمهره سنی
شودرت اساس داخلنده نظر دفته آلیر :

دیبه یازدنی صولک مقاله آراسنده بر مناسبت
وارمیدر ؟ خلیل خالدهک اوراده عرقی تصنیفلر
یایور . تورکلره موغوللری آیری یور . اوندن
سکرا (تورکی موغولی) دیبه بر زمهره قید ایدیور
قوملرک ترجمه حالی ، یاخود اطوار و عاداتی بومیدر ؟
کندیلرینه صورالم : تورکلره موغوللری عراق
آیری یور سکز ، بونلرک اختلاطندن حصوله کان
اوچونجی بر نسلندن ده بحث ایتمشکز . سزه بو عرقی
تصنیق یاپدیران معلومات هانکی اساسلره استناد
ایدیور ؟ تورکلره موغوللرک آنتروپولوژیک اوصافی ،
یاخود یاشادقلری محیطله مقایسه سی خاطر یکزه کلدیمی ؟
کلدی ایسه بونی بر اتنوگرافیا تدقیق می عدا ایتدیکز ؟
دیور سکز که ، اتنوگرافیا اجتماعیاتک بر شعبه سیدر .
ای یا ! .. اجتماعیات ، قوملرک تصنیفنده اساس اولان
رنکلردن ، دریلردن ، قافلرک مساحه سنندمی بحث ایدر ؟
اجتماعیاتک موضوعی بزم دیدیکمز کبی دینلر ، لسانلر ،
عادتله ، الخ ... در . عرقی تصنیفلره کیرلدی ، و موضوع
بونلره حصر ایدلیمی ؟ ویریلن درس ، یاخود
یاپیلان اقتطاف (اتنوگرافیا تدقیقاتی) اولماز ، اصواسیز
بر آنتروپولوژی بحثی اولور .

خلیل خالدهک دیور که : یازدقلری مقاله (آسیا
وسکنه سی) دیبه یازاجقلری مقالات سلسله سنک
مدخلی ایش . دیک که ایلریده یازیله جق مقاله لرده تورکلره
موغوللرک دینلرندن ، عادت و عننه لرندن ، لسانلرندن
بحث ایده جکلر . شیمدی تکرار سوراجفز . بوتدقیقات
یاپیلادن تورک و موغول لسانلری ، عادت و عننه لری
آراسنده کی فرقلری نره دن سزمشلرده بویکی قومی
بر برندن اوقادار قطعیتله آیرمشلر ؟

بز آنتروپولوژی موضوعاتی بالذات تدقیق
ایده بیلیرز . اتنوگرافیا بحثلریده ایسه صلاحیت
ساحیلرینه سراجعتدن مستغنی دهلز . اونلر بزه
دیورلر که :

• اورویانک صولک لسانیات عالملری تورکجه تی بالخاصه
موغول و تونقوز لسانلرله مقایسه ایتکده درلر .
بو مقایسه لر دوغری ، خطایی ، اونی بویه مختصر
بر جوابده تدقیق ایتک معناسزدر . فقط تکرار
قطعیتله سوبله یلم که ، تورک موغول ، تورکی موغولی
تصنیفلری یاقی او یله بر قاج مؤلفدن یاپیلان اقتطافله
باشار یلاز . بونلر حقنده ویریله جک مثبت و منفی
حکملر بوتون معناسیله علمی مقایسه لره محتاجدر .
اولا آنتروپولوژیک مقایسه لر ایستر . اوندن سوکرا

۱ — اجناس فرقی ، عرق ، لزومنه کوره نوع .

۲ — بوتون زمهره و بوتکله مجموعه حیواناتک

دیگر قسمی آراستنده کی نسبتلر !

(بریتیون) ک تعریفده جنس ، عرق ، نوع

قیدلرندن صوکر ابولرک کرک بربرلریله ، کرک متقابل

وسطلری (m l) اعتباریله مقایسه سی ده اساسلی

شرائطدن اولارق کوسترلشدر .

بو تعریفلر طبیعی چوق مختصردر . فقط

آنتروپولوژی ، موضوع غایه سی اوزرینه اجمالی بر

فکر و برر

بو فکر فارشی ده برده خلیل خالد بکک

دیدیکی کی (بهرینک ماهیت اساسیه سی) موضوعی

آلیرسه کی آرده کی فرقی عظیمی کوریزر . المزه

هانکی آنتروپولوژی کتابی آلسه ق ، فصل

باشلارنده کی جمله لک تشریحی اساسلره و جنس ، عرق

فرقلرینه متعلق بحثلری تمثیل ایتدیکی نظر دقمنزی

جلب ایدر . اولجه سویله دیکمز کی عرقلری و قوملری

آیزمقدمه وجود بهره عائد تشریحی فرقلر اساسدر .

بر قومک مساحه قحفیه سی و اعضاء وجودی آراستنده کی

تناسب بزه اولنک آنتروپولوژیک اوصافی ایضاح ایدر .

بو اولمادن عرقلردن بحث ایدیلره من . اتنوگرافیک

تصنیفلرده ایسه لسانلر ، عادتلر و عنعنهلر کی اجتماعی

شرائط تدقیق اولونور . بوللردن ایکسی ده پالمادن

ویریه جک ایضاحات دها زیاده تاریخی وادی

اوله بیلیر . بوکا ایسه تدقیقات اسمی ویرلر . ایشته

خلیل خالد بکک تکرار سویله جکمز سوز بودر .

کشدیلری مقاله لرخی ایدته دکاری طرزده یازاییلیرلر .

فقط ملی عنعنهلر ، عرق تصنیفلر و لسانلر اوزرنده

اوله ایشته دکلری کی تصرف ایدمه منلر . بوللر

بوتون بوتون باشقه معلوماته و تدقیقلره محتاجدر . هله

(بوز قورت) عنعنه سی کی قلم و تاریخی بر

عنعنه یی اک شدتلی مجوملرله قیمتدن دوشورمکی

علم نامه بر موضوع انخاذایمک قطعاً دوغرو دکادر .

برخلیل خالد بکک نه شخصلریله ، نه ده وظیفه علمیله

مشغول دکاز . اوللر بزجه محترمدر . حتی اعتراف

ایدلم : یازدقلری شیلر دائماً اولدینی کیی چوق قیمتلی

ومفید معلوماتی ده جاممدر . تنقید ایتدیگمز نقطه لک

معین و محدود برچرچیوه سی واردرکه نه اولندن خارجه

چیمق ، نه ده شخصی مناقشه لرله مشغول اولق

ایسته مه یز . ایهی اووادی به دوکک ایسته سیدک ،

کندیلرینک بوزقورده واکا اهمیت ویرلره عائد

دینی تللیلرینی تکرار عیناً نقل ایدردک . واونی

کندیلرینک ناصل ایضاح ایدمه جکلرینی صوراردق .

مقصدمز درین بر تقدیر و حرمت ایچنده حقیقی مدافعه دن

عبارتدر . ایشته بوقدر !

— لاحقه —

بوزقورت یچیننده خلیل خالد بکک یا کایش

ادعالرندن بری ده بو عنعنه نک « آوروپادن آسیاه

موغوللر واسطه سیله نقل ایدلسی احتمالی » ایدی .

یازدیغمز مقاله ده دیدیکمز کیی تاریخجه مضبوط

اولان موغول استیلاری بشجی میلادی عصرده

وقوع بولشدر . بوزقورت عنعنه سی بوندن عصرلرجه

اول آسیاده یاشایان کوک تورکلرده ،

اویغورلرده و هیونخ نولرده موجوددر . شو چوق

آچیق تاریخ فرقی سرد ایدیلن احتمالک وارد اولادیغی

کوستریر . خلیل خالد بک بزم بوقره مراده کی تاریخ

مسئله سنی براقهرق هیونخ نولرله موغوللر آراستنده

برمناسبت اولدیغندن بحث ایتدیگمز حکم ایدیور .

بز بویله بر شی دیمه دک ، لطفاً یازیلر منی بر دها

اوقوسونلر . اوزمان ذهوللرینک درجه سنی آکلارلر .

